

Нелегалната трговија со канабис и синтетички дроги како организиран криминал – со посебен осврт кон штетните последици по децата

Доцент д-р Елена Максимова

Правен факултет – УГД
elena.Ivanova@ugd.edu.mk

Купопродажба

- Недозволената трговија со дрога, наркобизнис, наркотрговијата, -„црн пазар,“ - **купопродажниот процес**, → голем профит.

- Нарко - трговијата е **најпрофитабилна активност** на организираниот криминал на која само граѓаните на Европската Унија трошат најмалку 24 милијарди евра годишно

грчки збор **narkotikos**, што значи состојба на летаргија или забавеност

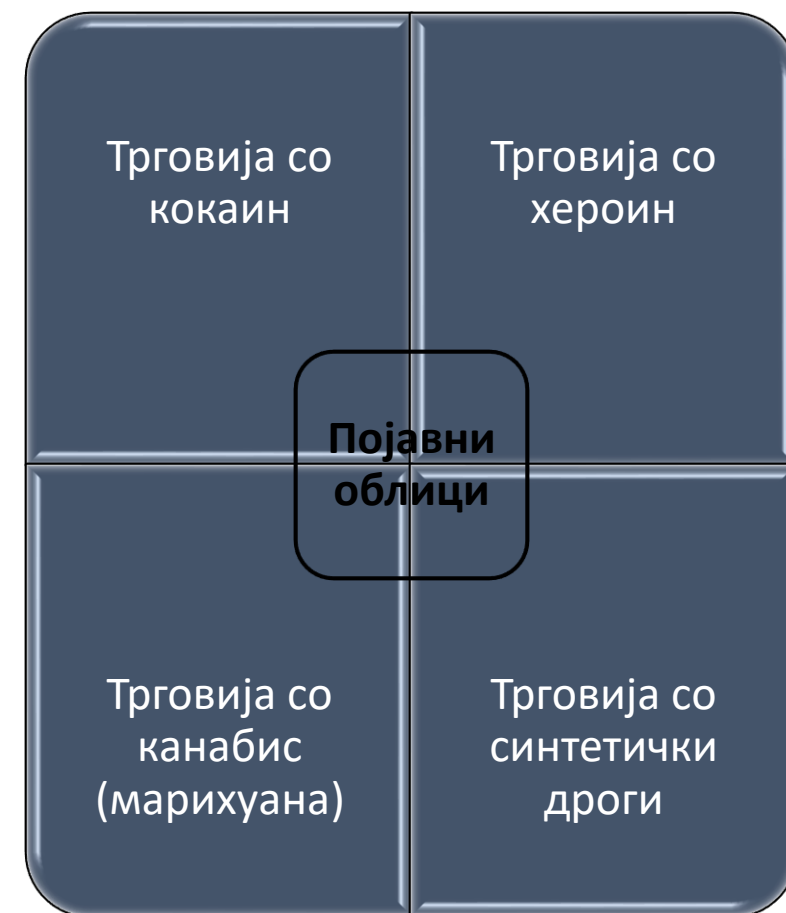

- Се испреплетуваат многу аспекти како
- **здравствените,**
- **социјални,**
- **кривични и**
- **етички.**

- **Уживањето -** социопатолошката појава.

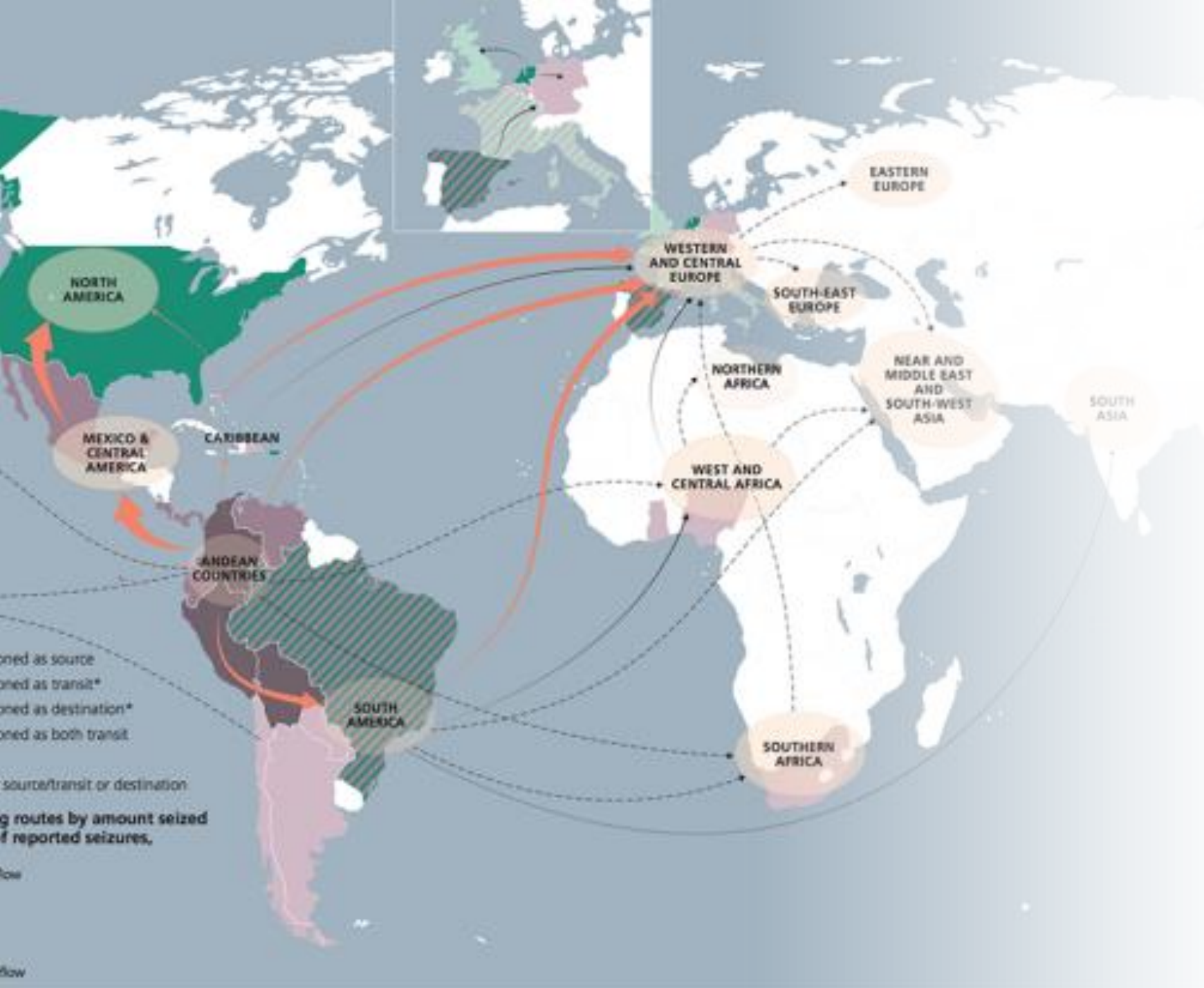
- Недозволената трговија со дрога претставува **сериозна национална (домашна) и меѓународна или интернационална состојба**, па кон неа треба да се пристапи **глобално.**
- Феноменот поврзан со дрога и мерките и активностите кои треба да се преземат се комплексни и во широк континум кој опфаќа превенција, третман, намалување на штети, социјална реинтеграција, правна контрола, спроведување на законот, особено имајќи во предвид дека употребата на дрогата, трендовите, како и нелегалното производство и трговија со дрога се многу динамични и постојано се менуваат.

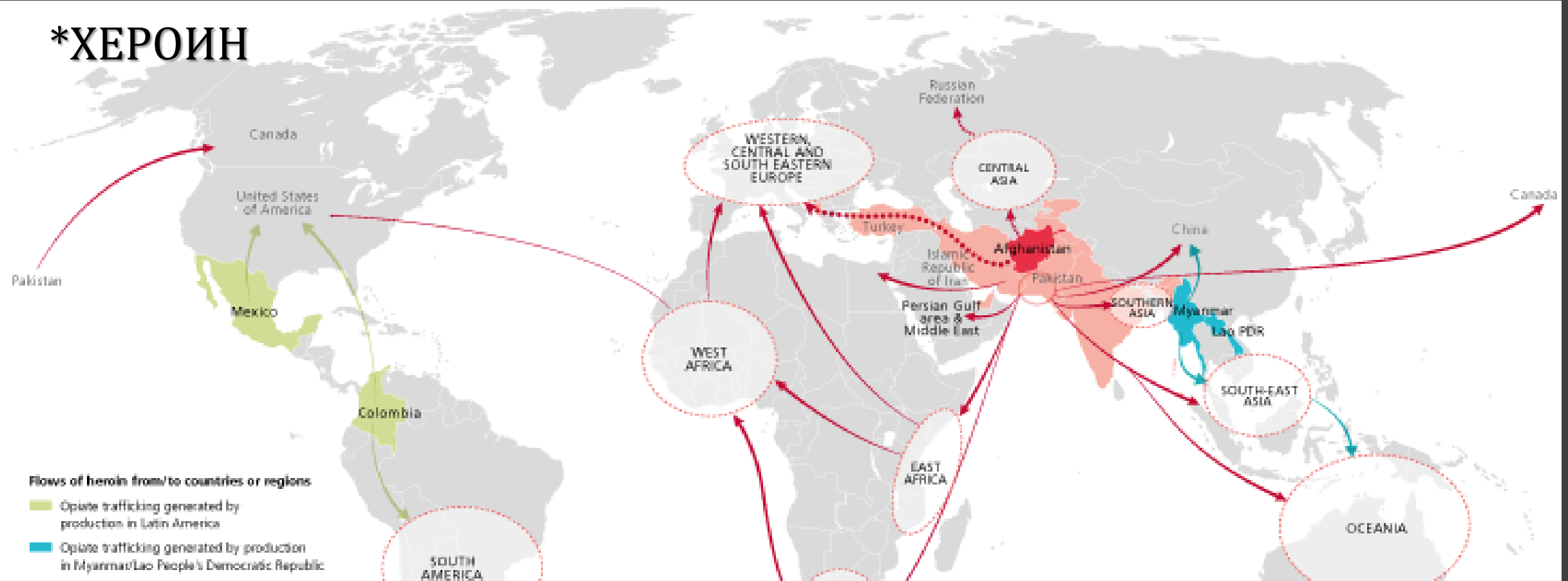
*КОКАИН

- Најголеми производители - земјите од подрачјето на Јужна Америка, Боливија, Колумбија и Перу се земјите од кои тргнуваат шверцерските групи кон главните потрошувачки пазари во Северна Америка и Западна и Централна Европа.

- Во Македонија, па и во другите Балкански земји, кокаинот се шверцува во помали количини. Исклучиво за потребите на локалниот пазар, како од земјите од Западна Европа, така и преку курурири од Јужна Америка.

*ХЕРОИН

- **Балканските и северните рути** се главните коридори за трговија со хероин кои го поврзуваат **Авганистан со огромните пазари на Руската Федерација и Западна Европа.**

- **Балканската рута** ја поминува Исламската Република Иран (често преку Пакистан), Турција, Грција и Бугарија преку Југоисточна Европа до западноевропскиот пазар, со годишна пазарна вредност од околу 20 милијарди американски долари.
- **Северната рута** се одвива главно преку Таџикистан и Киргистан (или Узбекистан или Туркменистан) до Казахстан и Руската Федерација. Големината на тој пазар се проценува на вкупно 13 милијарди долари годишно.

***КАНАБИС**

Каде се одгледува:

- Северна Америка :** Мексико, САД и Канада
- Јужна Америка:** Парагвај, Бразил, Колумбија, Перу и Чиле,
- Централна Америка:** Гватемала и Костарика; Карибите: Јамајка
- Африка:** Мароко, Нигерија, Судан, Јужна Африка, Малави, Демократска Република Конго и Гана
- Европа: Западна и Централна Европа:** Холандија, Италија, Велика Британија и Северна Ирска, Шпанија и Белгија

- Јужна Европа- Источна Европа:** Албанија, Источна Европа: Руската Федерација и Украина
- Азија**
- Блискиот исток:** Авганистан, Пакистан и Либан
- Централна Азија:** Киргистан и Таџикистан
- Јужна Азија:** Индија и Непал
- Источна и Југоисточна Азија:** Индонезија и Филипините
- Океанија:** Австралија и Нов Зеланд

- Во изминатите две децении, има брз напредок во техниките за одгледување растенија канабис.
- Ова доведе до ширење на домашно (внатрешно) култивирање, со што се намалува довербата на увезените производи од канабис.

Трговија со канабис (марихуана)

Се произведува во
скоро секоја земја.

Билката канабис се состои од исушени и распарчени лисја и цветни врвови на растението канабис, кои обично се пушат.

Спротивно на тоа, **смолата од канабис**, која е концентриран екстракт од цвет и растенија од канабис, главно се произведува во неколку земји во Северна Африка, Блискиот исток и Југо-западна Азија.

Маслото од хаш е производ на канабис што може да се извлече од кој било дел од растението, со минимален или без преостанат растворувач.

Weed

WEED FACTS AND STATISTICS

Оние кои почнале да користат марихуана пред 18 год.возраст, имаат **4-7 пати поголеми шанси** да развијат сериозни нарушувања!

- **Трговијата - во пораст , најчесто користена илегална дрога во светот.**
- **70 милиони европејци имаат пробано марихуана барем еднаш ,**
- **над 3 милиони користат канабис секојдневно.**
- **80% од заплнетата дрога во Европа е канабис,**
- **78% од лицата во затвор кои поседувале или користеле дрога се поврзани со канабисот.**
- **2010–2017 година, 166 земји пријавиле во UNDOC дека заплениле билка од канабис или смола (113–140 земји годишно).**

- **Македонија и понатаму ќе биде ТРАНЗИТНА ОБЛАСТ за шверц на марихуана по Балканската рута до земјите од Централна Европа.**
- **Марихуаната од Албанија се криумчари и се дистрибуира во еден дел преку Јадранското Море (со глисери или траекти од албанските пристаништа Драч и Валона), директно во Италија и Грција, до дестинациите во Велика Британија и другите земји во Западна Европа.**
- **Останатите правци одат по копнен и воден пат (Скадарско, Охридско и Преспанско Езеро), кон значајната транзитна точка Црна Гора, Србија и Македонија, а потоа во земјите од Западна Европа.**

Macedonia is one of the few countries in the world with the legal right to grow and export medical cannabis

побарувачката за медицински канабис е ограничена → во регионот постои значителен пазар за сув канабис.

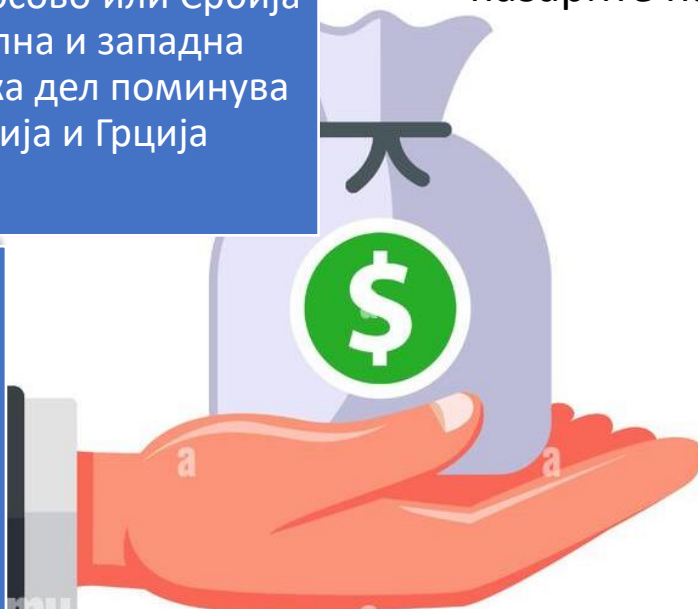
Марихуаната е најконсумираната дрога на Западен Балкан.

Земјите на Западен Балкан во кои се одгледува значителна количина канабис, како Албанија и Србија, без сомнение внимателно ги следат случувањата во Северна Македонија. Сите планови за легализација на канабисот може да имаат значително влијание врз политиката, здравството, туризмот, економијата и пазарите на дроги во регионот

Македонија е главен транзитен центар за трговија со канабис произведен во Албанија - шверц преку границата пеш, со коњи или магариња и камиони или дури и чамци преку Охридското Езеро

Еден дел од неа поминува на север преку Косово или Србија кон централна и западна Европа, додека дел поминува низ Бугарија и Грција

од Албанија преку Северна Македонија во Турција. Таму често се разменува за хероин што се враќа преку Северна Македонија, а крајната дестинација е Албанија

Лекции научени од легализација на канабис за медицински цели

- за медицински цели - се рафинира, екстрахира и произведува **семе од коноп и масло од канабис** –измена во Закон за контрола на наркотични дроги и психотропни супстанции
- **одгледување и извоз** на медицински канабис. Дали е ова ризичен бизнис или можен модел за другите земји во регионот?
- сегашното законодавство не дозволува извоз на сув канабис за рекреативна употреба.

Легализација
-2016

- 55 компании лиценца, други 17 чекаат
- На хартија, регулативите прилично строги и треба да ги надгледуваат владини субјекти
- Но -многу производители, канабисот може да се бере до четири пати годишно - постои загриженост дека сегашниот регулаторен систем е недоволен
- **загриженост - понудата ја надминува побарувачката!**

понуда

2019, „Домашниот пазар со масло од канабис е заситен, земјите од ЕУ бараат високи стандарди за тоа да може да се извезува, а Македонија забранува извоз на сув цвет од марихуана. Во магацините има сув цвет во вредност од 60 милиони евра.“

- несоодветната контрола - легално произведениот канабис да се **пласира на црниот пазар** во Северна Македонија или да **се шверцува во трети земји**
- Ризикот е реален: почетокот на декември 2020 од магацинот на лиценцирана компанија во с.Јосифово, Валандово, украдени 2 тона канабис. Дел од канабисот наводно завршил на Косово.

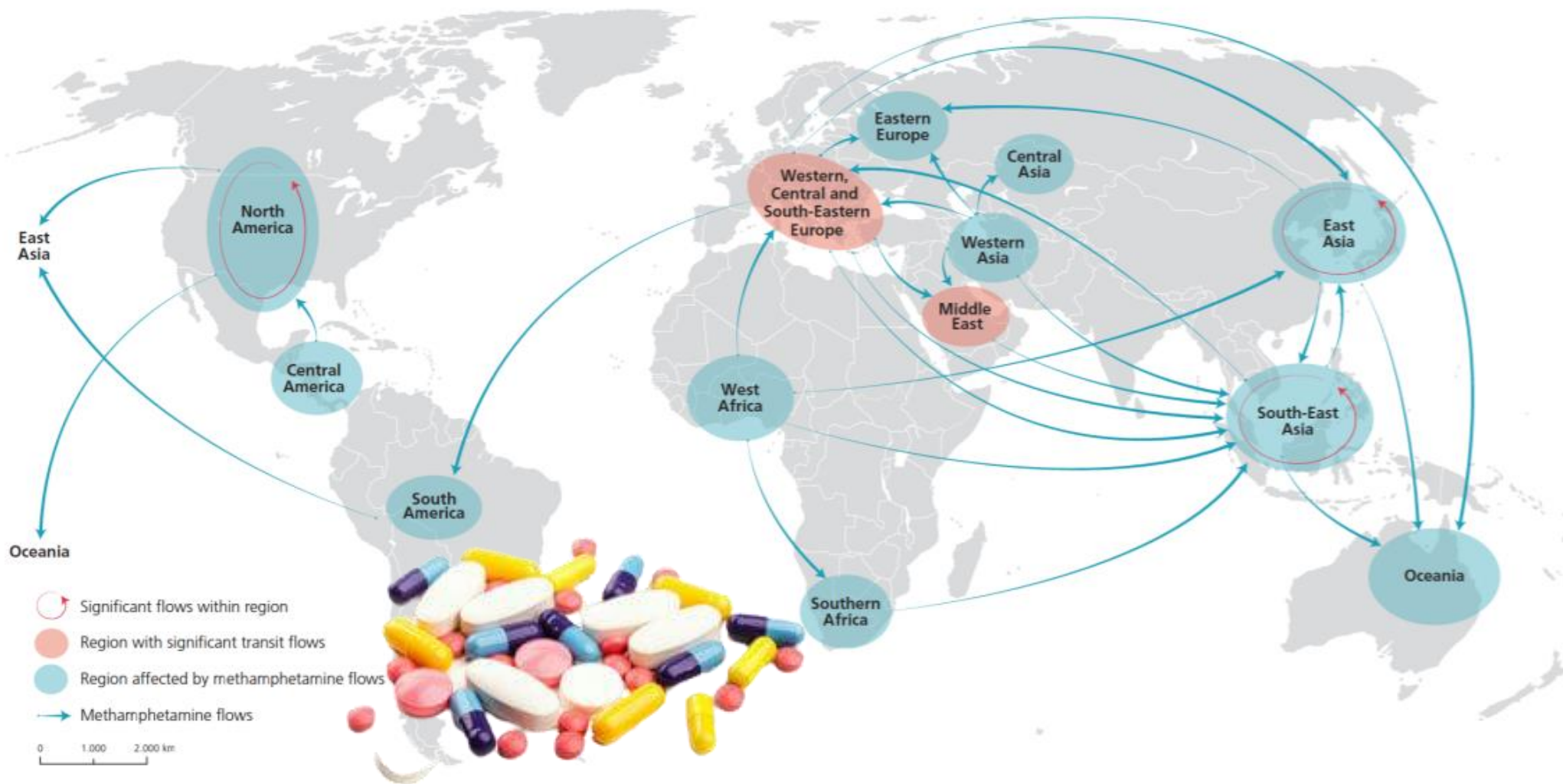
опасност

Производството на синтетички дроги и прекурсори во тајните лаборатории е во пораст.

- Се претпоставува дека на нелегалниот пазар во Македонија и земјите во регионот, сè поголема опасност претставува **производството** на синтетички дроги и прекурсори во импровизирани лаборатории од тип на кујни, што ќе доведе до нивна **ниска цена и поголема достапност.**

Во Македонија, синтетичките дроги влегуваат од **Србија и Бугарија**, а се наменети за задоволување на потребите на локалниот пазар. Присутна е појава на **нови психоактивни супстанции** на територијата на Црна Гора и Македонија («MDPV methylendioхур irovaleron», «Ц-25 NBOM» и «Б-25 NBOM»).

Некои криминални групи што се занимаваат со производство на синтетички дроги и прекурсори и се составени од членови кои го имаат потребното знаење и искуство во врска со **производството** на овие дроги, се обидуваат да го организираат производството и во странство од каде што би вршеле дистрибуција на најголемите пазари во Европа и Азија, а делумно и за потребите во Србија, Црна Гора, Хрватска и Македонија.

Лошата економска ситуација, достапноста на евтина опрема и хемиски компоненти за производство на синтетички дроги, како и ниската цена на локалниот пазар, му оди во прилог на производството на синтетички дроги и прекурсори **во тајни лаборатории**.

- Западен Балкан - транзитен регион за трговија со дрога, како на пример канабис, кокаин и хероин. Но, постојат знаци дека регионот е исто така и производител на синтетички дроги, како и растечки пазар на потрошувачи.
- Локалното производство се зголемува, особено во Северна Македонија и Србија. Помеѓу 2009 и 2019 година, полицијата во Србија открила над 140 лаборатории за нелегални дроги, претежно во станбени простории.

ПР: Во декември 2017 година, полицијата открила нелегални лаборатории за дрога во селото Батинци и во дом во близина на Тетово во Северна Македонија. Заплениле околу 910000 таблети Каптагон, 52 килограми чист амфетамин и големи количини на супстанции што се користат за производство на наркотици. Главниот осомничен, претходно бил осуден во врска со лабораторија во Стара Пазова, Србија.

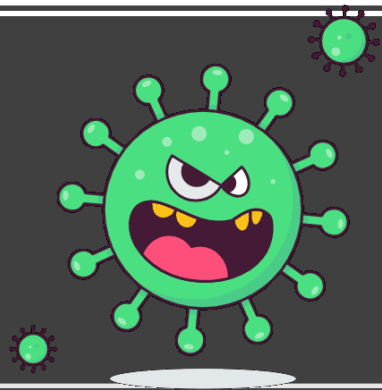
Неколку месеци подоцна, -уште една лабораторија што се користи за нелегално производство на синтетички дроги

- Србија -нови психоактивни супстанции – претежно синтетички канабиноиди – коишто имитираат традиционални нелегални дроги како канабис, кокаин, МДМА и ЛСД.
- ❖ Главните новите синтетички верзии дроги што се шверцуваат на Западен Балкан се амфетамини, метамфетамин и екстази (МДМА), како и нови синтетички верзии на канабис и опоици како хероин. Главниот извор на дрогите се земјите во Западна Европа, особено Холандија, Белгија, Чешка и Бугарија
- Во Србија и Северна Македонија, цените на синтетичките дроги се релативно ниски -фактор во зголемувањето на нивниот удел на пазарот во споредба со растителните дроги.

- Не е јасно како КОВИД-19 влијае на пазарот на синтетички дроги на Западен Балкан, но постои чувство дека пазарот е релативно отпорен, при што некои синтетички дроги се користат како замена за хероин. Корисниците се свртуваат кон интернет за пристап до добавувачи бидејќи не можат да се сретнат со дилери во клубови или на фестивали како во минатото

Според извештај објавен од агенцијата за лекови на ЕУ (ЕМЦДДА) и Европол известуваат за:

- повисоки цени,
- локален недостиг и
- намалена чистота за некои дроги,
- насилство меѓу добавувачите и дистрибутерите

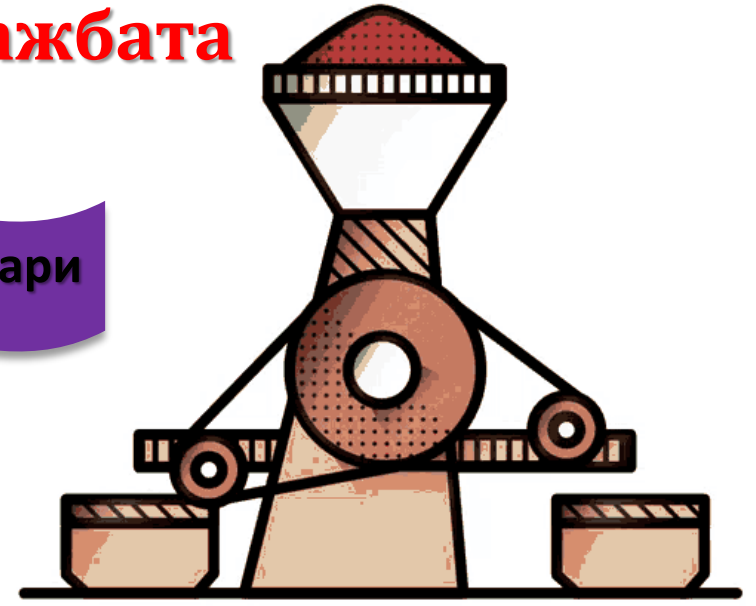
Организираните криминални групи остануваат активни и издржливи, со „прилагодување модели на превоз, маршрути и методи за прикривање“, дури и за време на пандемијата.

**ОПАСНА ЗОНА
ЗА МЛАДИТЕ!**

1. одгледувањето
2. производство,
3. прекуграничното дистрибуирање
4. продажбата

Перачи на пари

THE PROCESS

ПРИЧИНИ

Лесна
заработувачка

Репутација

Зависност од
наркотици

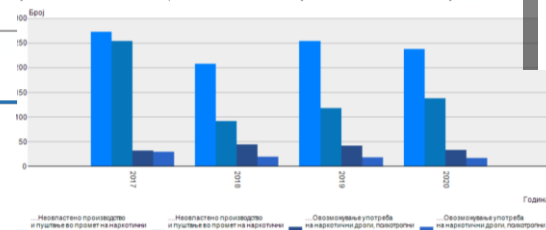
Злоупотреба на
децата

Инволвирање на деца во трговија со наркотици

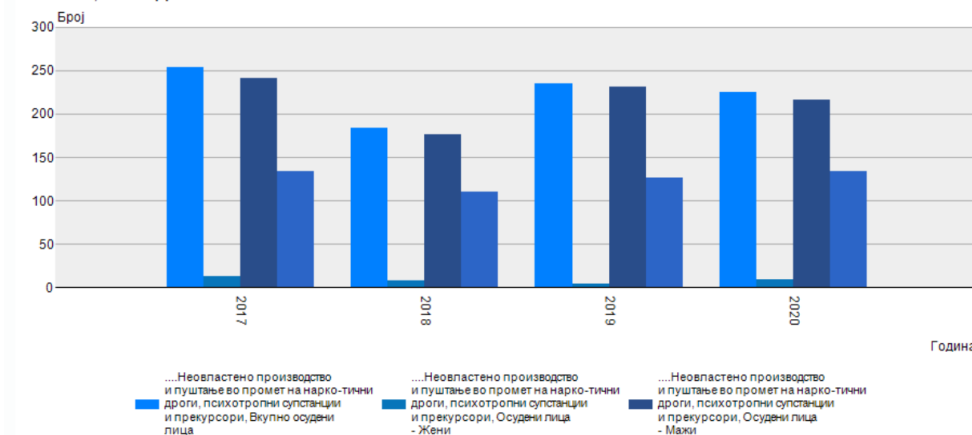

Обвинети полнолетни лица според кривичното дело, видот на одлуката и пол, по години

	2017		2018		2019		2020	
	Вкупно обвинети лица	Осудителна пресуда	Вкупно обвинети лица	Осудителна пресуда	Вкупно обвинети лица	Осудителна пресуда	Вкупно обвинети лица	Осудителна пресуда
....Неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори	272	254	207	91	253	117	237	137
....Овозможување употреба на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори	32	29	44	19	41	18	33	16

Осудени полнолетни лица според видот на кривичното дело, видот на изречената санкција и полот, по години

Пријавени деца според кривичното дело, видот на одлуката и полот

 Република Северна Македонија Државен завод за статистика	2018		2019		2020	
	Вкупно	Поднесен предлог за изрекување казна-мерка	Вкупно	Поднесен предлог за изрекување казна-мерка	Вкупно	Поднесен предлог за изрекување казна-мерка
....Неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори	16	10	22	13	16	13
....Овозможување употреба на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори	4	2	4	4	3	2

Осудени деца од 14 до 16 години според кривичното дело и изречените кривични санкции, по години

	2017	2018	2019	2020
	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно
....Неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори	-	-	1	-
....Овозможување употреба на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори	-	-	1	1

Осудени деца од 16 до 18 години според кривичното дело и изречените кривични санкции , по години

	2017	2018	2019	2020
	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно
....Неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори	6	8	14	12
....Овозможување употреба на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори	1	2	2	2

причини

Појавата на трговијата со дрога е во најголема мера иницирана од зависноста на употребата на дроги, психотропни спстанци и прекурсори.

глобалните општествени проблеми: како што се сиромаштијата, невработеноста, бездомништвото,

деликвенцијата, криминалот,

и условува страдање и на индивидуата и на семејството, а води и до губење на човечки животи.

последици

Обртот на пари од нарко криминалот и неминовната поврзаност со перењето на пари и останати појавни облици на организираниот криминал

значајно влијание врз општествената стабилност, развојот на општеството, демократските процеси.

апстрактна опасност за живото и здравјето на луѓето

директно поврзана со насилен криминал како што е убиството

Зошто младите користат наркотици?

- Забава
- Бегање од проблеми
- Стекнување самодоверба
- Социјализација
- Храброст
- Експериментирање
- Досада

**ЗАТОА ШТО ИМ
Е ДОСТАПНА!!!**

СО ШТО СЕ СООЧУВААТ МЛАДИТЕ ВО ДРЖАВАТА?

ПРЕДИЗВИЦИ

Пандемија и
онлине
продажба

Легализацијата за
мед.цели?

Местоположба
на држава

Лесна
достапност

**ОПАСНОСТ
И**

Продавање и
купување

Македонија –
земја на
потекло?

Огроман проток
на наркотици

Можност за
злоупотреба и лесна
заработувачка

